

tekintetében a berlini Aschingerekre emlékeztetnek. Kiki maga veszi ki papírszalvétáját az asztalon lévő tölcserből. *Tiszta, de nagyon szerények, szükek és alacsonyok. Az asztalok nincsenek abroszszal leterítve. Az a fény, pompa és kényelem, az a változatos étlap, gyors és jó kiszolgálás, mihez mi hozzá vagyunk szokva, itt teljesen ismeretlen. Az ételek azonban izletesek és nem drágák.*
 Rettenetes azonban a zsidónegyed. Egyötöd a lakosságnak kaftánban jár s a legutóbbi megállapítás szerint 56.000 kaftános éli itt a világot.
 Mély vallásosság jellemzi a krakóiakat. Vasárnap és ünnepnapokon zsufolásig

tömve vannak a templomok, egyes szerzetesrendi templomok délutáni ajtatóságain hétköznapokon is tömegesen jelenik meg a lakosság.
 Szeptemberben készülődnek *Báthory temetésére*. A király hamvait régi nyugvóhelyéről kiemelték s most helyezik el *Ponyatovszki és Koszicszko hamvai mellé* egy teljesen új, díszes szarkofágba. A király koporsóját, mint ismeretes a közelmúltban felbontották, ezidőszerint régi ősi koporsójában nyugszik, melyet egy hatalmas faláda takar. Erre helyezték el az árvalányhajás magyar kegyelet virágait.
 Wladár Róbertné.

Borotvák legjobb gyártmányu **P3-9.60**-ig
Hajvágógépek 4 pengőtől feljebb.
 Olytókések, kerítészerszámok, zsebkések, fodrászszerszámok
 legjobb kivitelben és legolcsóbb árban kaphatók. Az általunk készített v. szállított szerszámok és műszerekért teljes szavatosságot vállalunk: **Léber Kálmán** borotva- és késárnyagára, Budapest, Rákóczi-ut 61. Tel. J. 35-8-09. Alap. 1889.

hogyan számol a lehetőről, a jövő eseményeiről és elsétál a meglevőhöz, hogy a jövőt összehasonlítsa a jelennek.
 Bizony, most semmi sem mutatja a végtelen perspektívás jövőt.
 Mecset-utca 14.
 Egyszerű, négyszögletes házszámjelző vas-tábla a ház fakerítésén, mely mögött Gül Baba alszik. A kerítésen kézzel irt tábla:

Följázat
 a Gül Baba sirjához

Hosszu, meredek, romantikus, gondozatlan falépcső visz fel a mecsethez. A lépcső végén kuglipálya, nagyon elhanyagolt állapotban. Újabb felírás, szintén szép kézírással: a mecset kulcsa a házfelügyelőnél.
 A többemeletes mecset ablakaiban matracok süttetik magukat a nappal. A mecset tudniillik most magántulajdon: három mérnöké, akik rendes polgári lakásokat rendeztek be benne.

Hátul, a mecset legbelsejében van az apró kápolna, melyben a jámbor török főpapcsontjai nyugszanak. Kikopott falépcsők, zerguzos, de levegős, fedetlen, napos folyosók, apró, zöld udvarok visznek a sirhoz. Az ut odáig már egészen keleti izü. Keleten fotografált filmekből ismerős a folyosó-oszlopok öreg, kopott, de szeszélyes mintájú díszítése is.
 Az utolsó udvar fala dusan van vadszőlővel futtatva.

Rózsának nyoma sincs.
 Innen nyílik az apró, kápolnaszerű helyiség, melynek szépen mosott deszkapadlóján minden pátosz nélkül, ferde síkban fekszik Gül Baba koporsója. Pár török felírás, a koporsó tetején vörös selyemdarab, a próféta zászlaja.
 A házmesterné odakint egy csirkét riogat ki, amelyik betévedt a belső udvarra.
 Napfény, derü, nyugalom, növények erős illatába fult végtelen csend ül a kis udvaron. Itt nyugszik az az ember, aki az első rózsát hozta Magyarországra.

Matolesy Andor.

Hat és félmillió pengő költséggel új Gül Baba-mecsetet akarnak építeni a magyar mohamedánok

Vörös márványpalotában mohamedán-egyetem szomszédságában fog feküdni a rózsák atyja — Magyarul éneklí a muezzin Szent István napjától a mecset tornyáról az Allah akbart

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Négyszáz év óta alussza mély, örök álmát a Rózsadombon Gül Baba, a rózsák atyja.

Valamikor egyedül állt a domb Dunára néző lejtőjén az öreg mecset, melyet még a Budát birtokló törökök emeltek neki, de lassan benépesült a környék. Házak, apró kertek közé megbujt villák épültek melléje, szemben a Duna fölé, Szent Margit szigetének csucsához hidat ivelt az a francia mérnök, aki távol hazájának fővárosa fölé a világ hosszú időkre legmagasabb, épületét álmolta meg, utak, lépcsők, szerpentinek ölelték körül az öreg mecsetet, a hidon lármás közlekedési eszközök kezdtek futkosni, legvégül egy rémösen hörgő, iszonyu kerekéken rohanó, nagy, kék koci utját vezették fel a rózsák halk dombjára, — de ez mind nem zavarta a jámbor életű török főpap mély álmát. Kicsit méltatlanul kiesve az érdeklődés középpontjából, az öreg mecset meletes falaival és vadszőlős török udvarai elhatárolva a pár lépésnyire csattogó élet ajától, ünnepies virágillatos csendben alszik most is. Néha messziről jött zarándokok, nagyzemű vidéki iskolásgyermekek jönnek el a sírjához, kétszer egy évben mohamedán istenszetelet tartanak fölötte, de az év nagyobb részében semmi sem zavarja a békés, nyugodt, megérdemelt örök álmot.

És most a dolgoknak és időnek ez a csendes, szép, egyhangu folyása meg fog változni.

Rövidesen eljön az idő, hogy a mecset tornyában minden napnyugtakor és napkeltekor fog harsanni a muezzin éneke, mely már századok óta hallgatott; azonkívül sürűben esznek a kis sirkápolnában az istentisztelek is és lehetséges, hogy nemsokára munkások csákányai fognak csattogni a csendes mecsetben.

Rövidesen nagy változások lesznek Gül Baba hallgató sírja körül.

Allah akbar — magyarul

A Nemzeti Ujság adott először hírt róla, hogy megalakult a Gül Babáról elnevezett autonóm magyar, budai iszlám vallásköztség, mely már be is mutatkozott a városházán és rövidesen az 1916. évi XVII. törvényeikk alapján meg is kezdi működését.

Még hátra van néhány formalitás elintézése, mely csak napokat vehet igénybe és azután a rózsadombiak rövidesen hallhatják majd hajnalonkint és esténkint a muezzin érdekes, különös, vontatott énekét a Gül Baba-mecset tornyából.

A magyarországi mohamedánok úgy tervezik, hogy *Szent István napján, a magyarok nagy, nemzeti ünnepén fog bemutatkozni először a muezzin, ezzel is aláhuzva azt, hogy ők jó magyar alattvalóknak tartják magukat.*

Magyarságuknak azonban még egy különös módon is tanujelét akarják adni.

Azt a meglepetést tartogatják a fővárosnak, hogy a magyar muezzin nem arab, hanem magyar nyelven fogja énekelni az Allah akbart.

Már kottázzák is a magyar szövegre a régi dallamot.

Ez lesz a világnak egyetlen mohamedán gyülekezete, amelyben nem arab nyelven éneklí a dicsőítő éneket.

Még ebben a hónapban kiírják az új Gül Baba-mecset építésének pályázatát

A budai iszlám-vallásköztség megalakulása alatt rengeteg terv és elgondolás forr.

A magyar mohamedánság vezetői állítólag összeköttetésben vannak *Fuad* egyiptomi királlyal, akinek megválasztása Kalifává szinte bizonyosra vehető. Tudvalevően a Kalifa, az iszlám vallás feje egészen a háboru végéig a

mindenkori török szultán volt, azonban a török trónfosztással egyidőben ez a helyzet megváltozott. Jelenleg az iszlám közös fej nélkül van. Összel akarják a Kalifa-választó-gyűlést megtartani, melyre hat mohamedán uralkodó pályázik. Legnagyobb ezek közül az esélye *Faud* királynak, aki maga is rokonságban van a Prófétával, azonkívül, mint haladó és európai szellemben nevelt uralkodó, az egész művelt világ támogatására számíthat.

Egyébként *Feyeshal* iraki király londoni látogatása is összefügg a Kalifa-választással, aki nemrégiben Budapesten is járt. (Utjának budapesti megszakitása alatt szintén tárgyalt a magyar mohamedánok vezetőségével).

Faud király állítólag ígéretet tett, hogy megválasztása esetén a magyar mohamedánságot nagyobb támogatásban fogja részesíteni. Budapest mintegy összekötő kapocs lenne a keleti iszlám és a Nyugat között.

Mohamedán egyetemet, kollégiumot akarnak a magyar mohamedánok *Faud* király támogatásával építeni és annyira bizonyosnak veszik már az iszlám anyagi segítségét, hogy tervpályázatot irtak ki a Gül Baba mecset átépítésére. Vörös márvánnyal akarják borítani Gül Baba régi mecsetjét és a modernül átalakított épületben akarják elhelyezni a mohamedán egyetemet is.

A pályázat első díját a magyar-mohamedán kulturkomité Supinger Ferenc műépítésznek ítélte oda. Ebben a hónapban már az építési pályázatot is kiírják a különféle munkálatokra.

És a munka nem kicsiny: a kulturkomité hat és félmillió pengőre tervezi a mecset átalakításának költségeit.

Kelet és a magyar idegenforgalom

Tervek, melyeknek megvalósulása még a jövő problémája. Az újságíróknak be kell róluk számolni, mert bizonyos reális vonatkozásuk van és elgondolásukban érdekesek. Hozzá kell tenni, hogy a magyar-mohamedán kulturkomitéban magyar keresztények is helyet foglalnak, akinek szeme előtt semmi más cél nem lebeg mint Budapest és Magyarország idegenforgalmának új, talán egészségesebb irányba való terelése.

Most is zarándokhelye a rózsadombi sír az iszlám-vallásuaknak, de ha a tervezett nagyszabású változások megtörténnek, úgy egyszerűen Mekka és Medina színvonalára emelkedne Gül Baba-sírjának látogatása. Mohamedánok ezrei zarándokolnának el az új Gül Baba-mecsetbe és ez egyszerre fellendítené az idegenforgalmat. Nemcsak a Kelet felől ideirányulót, hanem a nyugatit is. Budapest érdekes kurjózum-város lenne, ahol az angol divat szerint öltözött urak, a párisi toaletes hölgyek között fezes, turbános arabok, egyiptomiak, törökök, bosnyákok, afgánok sétálnának.

Szint, érdekességet, pénzt, új vérkeringést, új életet hozna Budapestre a terv megvalósulása — mondják az iszlám magyar barátai. Ugyanezek a magyar idegenforgalom végtelen perspektíváiba látnak.

Ahol a rózsák atyja nyugszik

Tervek, melyek a jelenben még nincsenek meg. Az újságíró nem tehet egyebet, mint

Ujrendszerű butorhitel!
 Lakását berendezheti minden állami, fővárosi alkalmazott és minden más véglegesített
30 egyenlő havi részletre, előleg nélkül.
 Egy éven belül törlesztésnél a kamatokat visszatértítjük.
Kardos Testvérek butorárnyagára, Budapest, 18 VII. Wesselényi-utca 18 (Kazinczy-utca sarok)